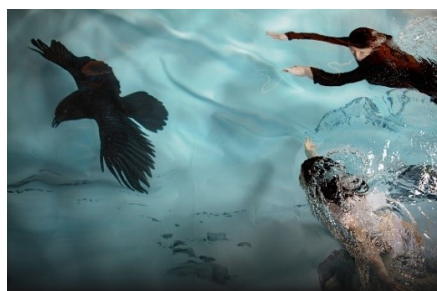
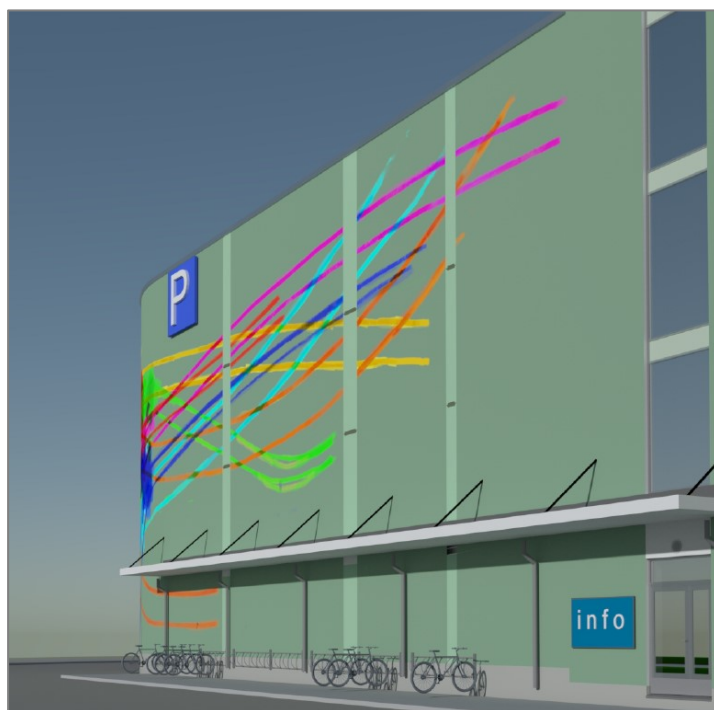
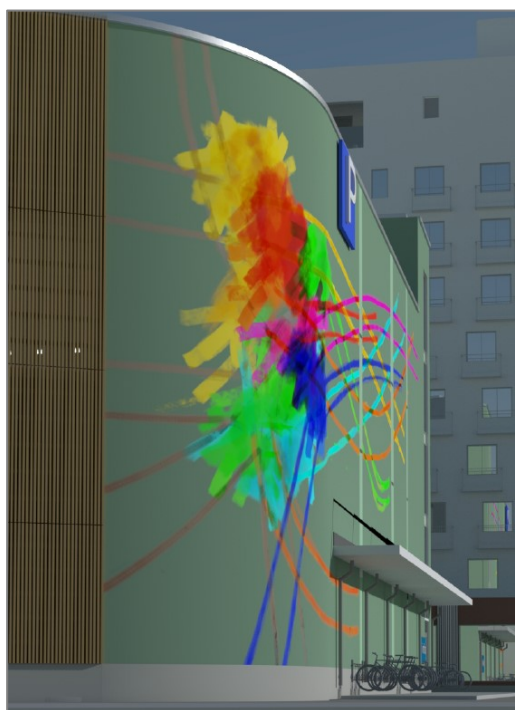

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2020

Sisällysluettelo

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TERVEISET	3
2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	4
2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain mukaisesti	4
2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuotta 2020 koskevan arvioinnin aikana	5
2.3 Lautakunnan kokoukset ja toiminta arvioinnin aikana	5
3. KAUPUNGIN TALOUDEN ANALYYSI.....	6
4. KAUPUNGIN TAVOITEASETANNAN HIERARKIA	13
5. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI	17
5.1 Tarkastuslautakunnan näkemyksiä tavoiteasetannan ja mittaamisen kehittämisestä.....	18
5.3 Sosiaali- ja terveyskeskus	24
5.4 Sivistyskeskus	28
5.5 Tekninen keskus	33
6. HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT HAVAINNOT.....	37
7. KESKEISET JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDESUOSITUKSET	41
8. ALLEKIRJOITUKSET JA ESITYS VALTUUSTOLLE	43

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TERVEISET

Hyvä lukija,

Olemme saaneet poikkeuksellisen vuoden aikana hyvin poikkeuksellisen tilinpäätöksen. Valtakunnallisestikin tulos on hyvä. Kaupunki on huolehtinut kiitettävällä tavalla koronapandemian aikaisista palveluista ja viestinnästä. Kangasalan henkilöstö on pystynyt toiminaan sujuvasti ja joustavasti toimintaympäristön haasteista huolimatta. Palvelutarjonta on monipuolistunut digiharppauksen myötä. Toivomme henkilöstön työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen panostuksia haasteellisen koronavuoden jälkeen.

Tarkastuslautakunnan työskentelyssä olemme pistäneet merkillä esimiesten kouluttamiseen panostamisen. Osaamista on tärkeää päivittää ja kehittää, jotta työtä saadaan sujuvammaksi ja mahdollisiin haasteisiin saadaan lisää työkaluja. Henkilöstön saatavuuden haasteisiin tulee aktiivisesti etsiä uusia toimintatapoja ja ratkaisuja. Henkilöstön hyvinvointiin on tärkeää panostaa, jotta saamme pidettyä sairauspoissaolot laskusuuntaisena. Työhyvinvointikyselyn tuloksiin tulee reagoida ripeästi.

Kiitämme kaikkia kaupungin työntekijöitä kuluneesta valtuustokaudesta. Haluamme kiittää tarkastuslautakunnan sihteerä Tarja Ruukalaa sekä viranhaltijoita hyvän yhteistyön mahdollistamisesta.

Kangasalla 10.5.2021
Tarkastuslautakunta

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain mukaisesti

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus. Tarkastuslautakunnan tulee kuntalain 121 §:n mukaisesti suorittaa arviointi siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arvioinnin lähtökohdiana on valtuuston tilikaudelle asettamat sitovat tavoitteet ja kunnanhallituksen selvitys niiden toteutumisesta.

Arvioinnilla on tarkoitus tuottaa hyödyllistä ja käytännöllistä tietoa päätöksenteon tueksi tarkastelemalla niin aikaansaatuja tuloksia kuin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunta arvioi kaupungin toimintaa kaupunkilaisten näkökulmasta. Tarkastuslautakunta valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen valtuustolle. Tilintarkastajan tehtävät luetellaan Kuntalain 123 §:ssä. Lisäksi kuntalain 84 §:ssä on säädetty sidonnaisuuksien ilmoittamisesta tarkastuslautakunnalle.

Kaupungin talouden ja hallinnon tarkastuksesta on säädetty kuntalain 14. luvussa. Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Kaupungin tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Julkistarkastus Oy. Päävastuullisena tilintarkastajana vuonna 2020 on toiminut KPMG Julkistarkastus Oy:n KHT, JHT Juha Huuskonen.

Arviointi toteutetaan kaupunginhallituksen ja lautakuntien sekä viranhaltijoiden toimintaa suunnitelmallisesti arvioiden. Kaupunginhallituksella on päävastuu hallinnosta ja taloudesta, joten sen arviointiin kohdistuu erityinen huomio.

Tarkastuslautakunnan työ perustuu sen eri tahoilta keräämään arviointitietoon. Arviointikuulemiset ovat lautakunnalle tiedonkeräämisen keskeinen tapa.

2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuotta 2020 koskevan arvioinnin aikana

Jäsen	Varajäsen
Rönö Tommi, pj	Ahtiainen Pasi
Isokallio Sina, vpj	Rinne Elina
Hanweg Harri	Palovuori Karri
Airola Annina	Juhajoki Kaisa
Uskalinmäki Sari	Kivimäki-Hietanen Heini
Kekki Harri	Mansikka-aho Juha
Nikkinen Iikka	Aukee Ranja 30.11.2020 saakka
	Jouhki Harri 1.12.2020 alkaen

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Tommi Rönö ei ole osallistunut Pirkanmaan Laatusännöinti Oy:n arviointiin (hallituksen jäsen).

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi tutkimussihteeri Tarja Ruukala.

2.3 Lautakunnan kokoukset ja toiminta arvioinnin aikana

Tarkastuslautakunta kokoontui yhteensä 16 kertaa vuoden 2020 arviointityön merkeissä.

Tarkastuslautakunta osallistui syksyllä 10.11.2020 Pirkkalassa järjestettyyn tarkastuslautakuntien yhteiseen seudulliseen koulutustilaisuuteen. Koulutustilaisuuden aiheina Eu-direktiivin mukaiset ilmiantokanavat. Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja on osallistunut Tampereen kaupunkiseudun tarkastuslautakuntien puheenjohtajakokouksiin.

Vuotta 2020 koskevan arvioinnin osalta lautakunnan kokouksissa ja haastatteluissa kuultiin mm. kaupunginjohtajaa, talousjohtajaa, hyvinvointijohtajaa, henkilöstöjohtajaa, elinympäristöjohtajaa, sosiaali- ja terveysjohtajaa, johtavaa ylilääkärää, nuorisopsykiatrian erikoislääkärää ja opetus-päällikköä.

Tarkastuslautakunta toteutti kyselyn pääluottamushenkilöille ja työsuojeluvaltuutetuille sähköisen kyselytyökalun avulla. Vastaukset annettiin anonymieina. Kyselyiden painopisteenä oli työhyvinvointi, työturvallisuus, työterveyshuollon toimivuus, sekä muutosjohtamiseen liittyvät, strategiasta johdetut teemat sekä koronan vaikutukset henkilöstön hyvinvointiin

3. KAUPUNGIN TALOUDEN ANALYYSI

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kangasalan kaupungin tilikauden tulos vuonna 2020 oli 18,8 milj. euroa. Tuloksesta muodostettiin 8,0 milj. euron investointivaraus. Aiemmin muodostettuja investointivaroja tuloutettiin 0,2 milj. eurolla, jolloin tilikauden ylijäämäksi muodostui 10,4 milj. euroa muodostettujen uusien investointivarausten ja vanhojen varausten purkamisen jälkeen.

Toimintatuotot toteutuivat ennakoitua paremmin. Toimintatuottoja kertyi yhteensä 46,9 milj. euroa eli 4,9 milj. euroa ja 11,8 prosenttia talousarviossa arvioitua enemmän. Toimintatuotot sisältävät kuitenkin kirjanpidollisen tuloerän 2,0 milj. euroa liittyen Pikon Betonin alueen maankäyttösopimukseen. Lisäksi toimintatuotot sisältävät omaisuuden myynnistä syntyneitä myyntivoittotuloja yhteensä 1,3 milj. euroa.

Toimintakulut olivat 206,8 milj. euroa ja olivat 3,2 milj. euroa talousarviossa arvioitua pienemmät. Toimintakulut olivat 3,6 milj. euroa ja 1,8 prosenttia suuremmat kuin vuonna 2019.

Tulorahoitus toteutui alkuperäistä talousarviota huomattavasti paremmin. Tulorahoitus oli yhteensä 236,1 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen nähden peräti 22,1 milj. euroa ja 10,3 prosenttia. Alkuperäiseen talousarvioon nähden valtion osuudet ylittyivät peräti 10,8 milj. euroa koronatukien seurauksena. Verotulot jäivät alkuperäisestä talousarviosta 0,8 milj. euroa siitä huolimatta, että kuntien yhteisövero-osuutta korotettiin koronatukena siten, että sen vaikutus verokeräytymään oli 1,0 milj. euroa.

Koronatukena saadut kertaluonteiset tulot olivat yhteensä 11,8 milj. euroa ja arvioidut koronan aiheuttamat kustannukset olivat yhteensä n. 2,6 milj. euroa. Näin ollen valtiolta saatu koronatuki oli ylimitoitettu koronan aiheuttamiin kustannuksiin nähden.

Voimakkaan tulorahoituksen kasvun seurauksena ja toimintakulujen kasvun pysyessä maltillisena vuosikatteeksi muodostui 31,5 milj. euroa. Vuosikate riitti kattamaan 26,4 milj. euron investoinnit ja vahvisti kaupungin taloudellista liikkumavaraa varautuessa tuleviin merkittäviin investointeihin.

Seuraavalla sivulla olevissa taulukoissa on koottuna yhteen toimintatuottojen ja toimintakulujen kehitys vuosilta 2018-2020.

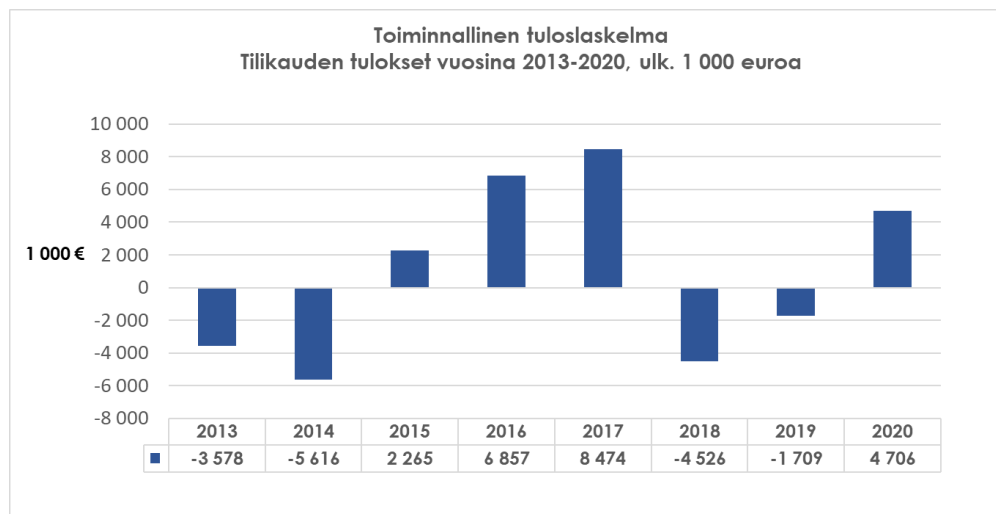
Tulo- ja menolaji	2018, milj. €	2019, milj. €	Muutos % (2018-2019)	2020	Muutos -% (2019-2020)
Toimintatuotot	44,43	44,35	-0,2 %	46,91	+5,8
Verotulot	125,37	131,06	+4,5 %	137,7	+5,1
Valtionosuudet	37,44	38,57	+3,0 %	51,5	+33,5
Tulot yhteensä	207,24	213,99	+3,3 %	236,11	+10,3
Henkilöstökulut	-85,84	-87,92	+2,4 %	-88,20	-0,3
Palvelujen ostot	-85,32	-87,10	+2,1 %	-90,17	-3,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11,62	-11,32	-2,6 %	-11,64	-2,8
Avustukset	-12,23	-12,38	+1,2 %	-12,45	-0,6
Muut toimintakulut	-5,37	-4,45	-17,1 %	-4,36	-2,0
Toimintakulut yhteensä	-200,38	-203,18	+1,4 %	-206,82	-1,8

Toimintakulut palvelukeskuksittain vuosilta 2019 ja 2020 on myös esitetty alla olevassa taulukossa.

Palvelukeskus	2019, milj. €	2020, milj. €	Muutosprosentti
Strateginen johto	-14,30	-14,36	-0,4
Sosiaali- ja terveystoiminta	-106,82	-111,27	-4,2
Sivistyskeskus	-49,01	-48,96	+0,1
Tekninen keskus	-28,42	-27,60	+2,9
Kangasalan Vesi	-4,62	-4,63	-0,2
Yhteensä	-203,18	-206,82	1,8

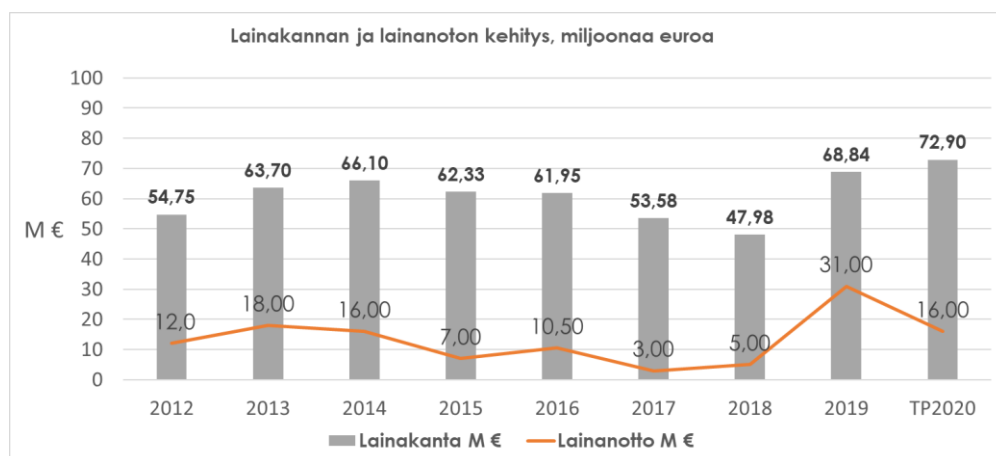
Kangasalan kaupunki on säännönmukaisesti seurannut tuloslaskelmaansa myös toiminnallisen tuloslaskelman avulla. Toiminnallisella tuloslaskelmalla tarkoitetaan tuloslaskelmaa, josta on poistettu kertaluonteiset erät.

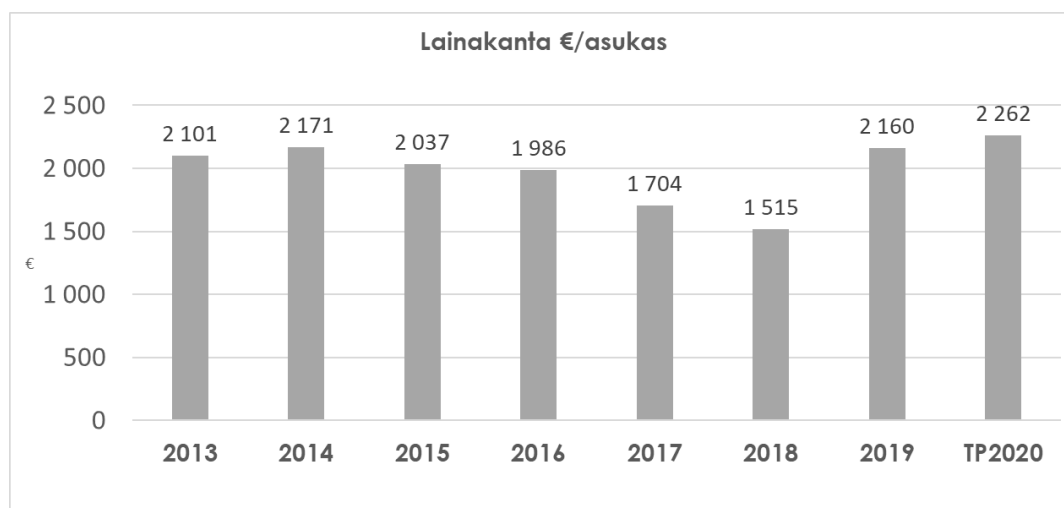
Alla olevassa kuviossa on kuvattu kaupungin toiminnallisen tuloslaskelman kehitys vuosina 2013-2020.

Lainakannan kehitys

Kaupungin lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 72,9 milj. euroa, joka tekee asukasta kohden noin 2260 euroa (ed. vuosi 2160/ asukas). Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 4 655 euroa (ed. vuosi 4317 euroa). Alla olevissa kuvioissa on kuvattu kaupungin lainakannan ja lainanoton kehitystä ja lainan määrää suhteessa asukaslukuun. Vuonna 2020 pitkäaikaisten lainojen lisäys oli 16,0 milj. euroa ja pitkäaikaisten lainojen vähennys 11,9 milj. euroa, lainakanta kasvoi 4,1 milj. eurolla.

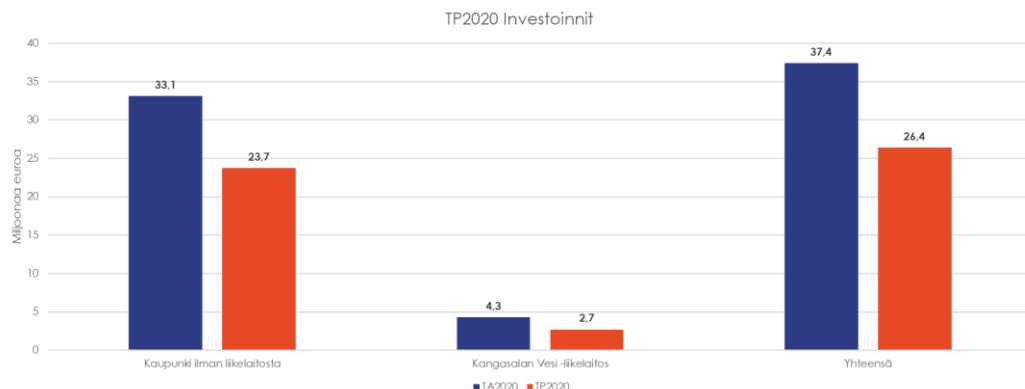
Alla olevaan taulukkoon on koottu vertailunäkökulmasta Tampereen kaupunkiseudun kuntien lainakanta per asukas -tunnuslukuja vuodelta 2020.

Kunnan nimi	Lainakanta/ asukas (€, 2020)	Konsernin laina- kanta/ asukas (€,2019)	Konsernin lai- nakanta/ asukas (€, 2020)
Tampere	3 789	8 037	8 922
Nokia	2 947	4 301	4 416
Ylöjärvi	2 464	3 337	3 499
Lempäälä	3 809	6 562	7 070
Pirkkala	2 936	3 105	
Orivesi	2 502	4 085	
Vesilahti	3 086	4 501	3 791

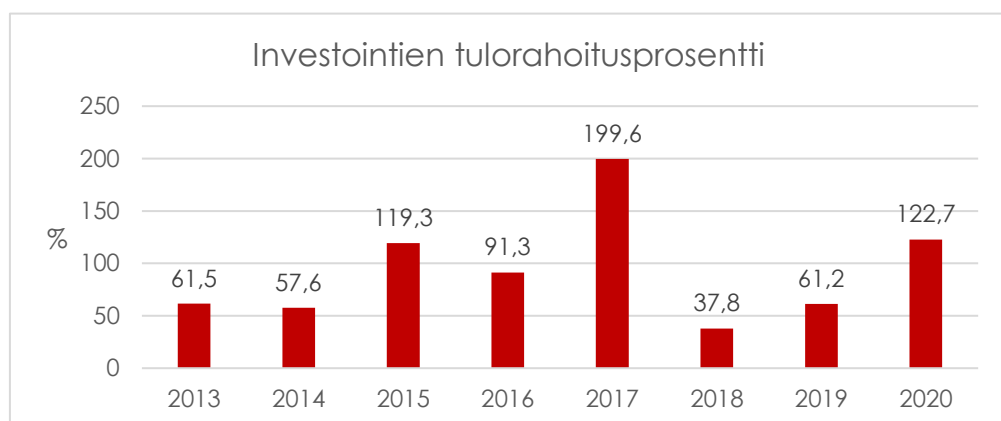
Investoinnit

Vuonna 2020 investointiin 26,4 milj. eurolla (Kangasalan Vesi mukaan luettuna). **Investointimenot alittuivat talousarvioon verrattuna n.11 milj. euroa.** Merkittävimmät syyt investointimenojen alitukseen olivat Lamminrahkan kunnallistekniikan rakentamisen käynnistyminen arvioitua myöhemmin (budjetoitu 8,30 M€, josta käytettiin 2,70 M€ eli 32,6 %). Lisäksi Lamminrahkan koulukeskuksen ja pienten lasten yksikön, Pikkolan pienten lasten yksikön ja Ruutanen koulun suunnittelun alkaminen aiottua myöhemmin.

Vuoden 2020 investoinnit on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Alla olevassa kuviossa on kuvattu kaupungin investointien tulorahoitusprosentin kehitystä vuosina 2013-2020. Investointien tulorahoitusprosentti kertoo sen, kuinka suuri osa tehdyistä investoinneista pystytään rahoittamaan tulorahoituksella ja mikä osuus rahoituksesta jää lainanoton varaan. Yleinen tavoite kuntasektorilla on saavuttaa 100 % taso, mutta kasvukunnissa tulorahoituksen tyypillinen osuus on noin 70-75 %, jolla pyritään varmistamaan velkamäärän kohtuullisuus.

Ruutanan monitoimitalo (4,85 milj. euroa) ja Lamminrahkan aluerakentamisen investoinnit (2,05 milj. euroa) olivat tilivuoden merkittävimpiä.

Strategiamittarit

Kangasalan kaupungin taloutta on arvioinnissa tarkasteltu muun muassa alla olevien strategiamittareiden perusteella. Strategiamittarit kuvaavat kunnan tulorahoituksen riittävyyttä kattamaan toimintakuluja, poistoja ja arvonalentumisia sekä investointeja, lainakantaa ja kunnallisverotusta. Alla olevassa taulukossa on esitetty mittarit kaupungin tilinpäätöstietoihin perustuen.

Talousmittari	2018	2019	2020
Vuosikate/poistot, % Hyvä > 100 % Tyydyttävä 80 %-100% Heikko < 80 %	68	103	248
Investointien tulorahoitus % (vuosikate/nettoinvestoinnit) Hyvä > 100 % Tyydyttävä 80 %-100 % Heikko < 80 %	37,8	61,2	122,7
Omavaraisuusaste, % (oma pääoma/koko pääoma) Hyvä > 70 % Tyydyttävä 50 %-70 % Heikko < 50 %	58,9	54,8	56,3
Kunnan lainakanta, €/asukas Hyvä: maan keskiarvo 3 052 EUR Tyydyttävä: 3 052-4 578 EUR Heikko: kriisikuntakriteeri >4 578 EUR	1515	2160	2 262
Konsernin lainakanta, €/asukas Hyvä: maan keskiarvo 6 299 EUR Tyydyttävä: 6 299-9471 EUR Heikko: kriisikuntakriteeri > 9 471 EUR	3200	4317	4 655
Kunnallisverotuksen tuloveroprosentti Tampereen seudun keskiarvo 21,00 % Koko maan keskiarvo 19,97 %	21,0	21,0	21,0

Vuosikate/poistot % -mittari kuvaa sitä paljonko vuosikatteesta on jäänyt poistojen jälkeen tuloja rahoittamaan investointeja.

Investointien tulorahoitus % -mittari kuvaa sitä, kuinka paljon investoinneista on rahoitettu tulorahoituksella. Yleinen tavoite kuntasektorilla on 100 %, mutta tyypillisesti kasvukunnissa investointien tulorahoitusprosentti asettuu 70-75 prosentin tasolle, jolla pyritään varmistamaan se, että kuntien velkaantuminen pysyy kohtuullisena. Vuonna 2020 tulorahoituksen osuus investoinneista oli 122,7 prosenttia, kun vastaavasti vuonna 2019 se oli 61,2 prosenttia.

Toimintakertomuksessa on esitetty valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Talousarviota on tilikauden 2020 aikana muutettu valtuuston päätöksillä. Muutettuun talousarvioon nähden toteutui eräitä sitovien määrärahojen ylityksiä tai tuloarvioiden alituksia, joista merkittävimmät olivat seuraavat — Sosiaali- ja terveyskeskus toimintamenojen ylitys 1,9 milj. €. Valtuusto on hyväksynyt ylityksen 8.3.2021. — Strateginen johto investointimenojen ylitys 2,1 milj. €. Valtuusto on hyväksynyt ylityksen 12.4.2021. Määrärahan ylitys liittyy tältä osin maankäyttösopimusten kirjauksiin.

Omavaraisuusaste, % -mittari kuvaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Kangasalan omavaraisuusaste on ollut tarkastelujaksolla 2019-2020 50-60 prosentin tasolla, joka tarkoittaa sitä, että kunnassa on kohtuullisen suuri velkarasite. Tämän takia investointien toteuttamista on arvioitava tarkasti.

4. KAUPUNGIN TAVOITEASETANNAN HIERARKIA

Kangasalan kaupungin vuoteen 2025 ulottuvaan strategian visiona on olla hyvinvoiva ja kehittyvä kesäpäivän kulttuurikaupunki. Vision toteuttamiseksi strategiassa on määritelty yhteensä 12 keskeistä tavoitetta, joihin valtuuston päätökset perustuvat strategiakauden aikana. Mainitut strategiset tavoitteet on esitetty alla olevassa listauksessa.

Strategiset tavoitteet

1. Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
2. Kuuntelemme, kokeilemme, mahdollistamme ja välitämme
3. Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
4. Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
5. Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä
6. Sijainnista vetovoimaa - sujuvasti liikkuen
7. Erinomaiset ja kilpailukykyiset elinkeinoelämän alueet, palvelut ja profiilit
8. Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu
9. Tuottava, tehokas ja vaikuttava
10. Tarkoituksenmukainen ja tavoitteellinen omistaminen
11. Arvostamme historiaamme, ympäristöämme ja vapaa-ajanmahdollisuuksia
12. Kehitämme Kangasalan imagoa

Kangasalan kaupunkistrategia on luonteeltaan elävä asiakirja ja sitä uudistetaan tarpeen mukaan. Yllä esitetyistä strategisista tavoitteista on johdettu niiden toteuttamista edistävät vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet, jotka vahvistetaan valtuuston hyväksymässä talousarviossa ja joiden toteutumista seurataan tilinpäätöksessä sekä kaupungin tarkastuslautakunnan toimesta. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen operatiivinen toteutus tapahtuu kaupunginhallituksessa ja lautakunnissa sekä kaupungin organisaation toimesta. Eri strategisiin tavoitteisiin kohdistuvat toiminnalliset tavoitteet, on esitetty alla.

Toiminnalliset tavoitteet

1. Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala

- 1.1. Palvelemme hyvällä asenteella.
- 1.2. Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta.
- 1.3. Edistämme aktiivisesti palvelujemme kilpailukykyä.
- 1.4. Kohtaamme asiakkaat silloin ja siellä, missä he liikkuvat.
- 1.5. Lisäämme ja kehitämme sähköisiä palveluita ja otamme käyttöön uusia palvelukanavia kaupunkilaisten käyttöön.
- 1.6. Olemme rohkeita, sallimme erehtymisen, opimme virheistä.
- 1.7. Edistämme esteettömyyttä palveluissa, suunnittelussa ja rakentamisessa.

2. Kuuntelemme, kokeilemme, mahdollistamme ja välitämme

- 2.1. Huolehdimme osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä, ne ovat jokaisen tehtäviä. '
- 2.2. Edistämme aktiivista toimintaa, lisäämme avustuksilla kolmannen sektorin vaikuttavuutta.
- 2.3. Kuulemme aidosti palautteen ja kehitämme toimintaa.
- 2.4. Osallistumme rohkeasti monenlaisiin hankkeisiin.
- 2.5. Osallistuva kaupunkilainen, osallistava kaupunki.

3. Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä

- 3.1. Mahdollistamme ja edistämme kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä.
- 3.2. Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona, retkeilyreittejä ja virkistysalueita.
- 3.3. Edistämme omaehtoisen hyvinvoinnin mahdollisuuksia.
- 3.4. Panostamme työllisyyteen kaupunkiseudun yhteisin tavoin ja omin työllisyystoimenpitein.
- 3.5. Kehitämme monipuolisesti työllisyydenhoitoa: pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys.
- 3.6. Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.
- 3.7. Toivotamme tapahtumat tervetulleiksi kaupunkiympäristöömme, julkinen tila on avoin.

4. Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta

- 4.1. Ylläpidämme kaupungin hyvää imagoa työnantajana.
- 4.2. Kehitämme johtamista ja esimiestyötä uudistuvan kaupungin rooli huomioiden.
- 4.3. Korostamme osaamisen johtamisessa asiakaspalvelua ja osaamistarpeiden ennakointia.
- 4.4. Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen.
- 4.5. Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen.
- 4.6. Emme hyväksy työpaikkakiusaamista tai häirintää missään muodossa

5. Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä

- 5.1. Haemme uusia ratkaisuja, innovaatioita ja kokeilukulttuurin kehittämistä.
- 5.2. Kasvatamme lapsia ja nuoria juurensa tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi sekä tulevaisuuteen suuntautuviksi.
- 5.3. Profiloitumme monipuolisesti 2. asteen jatko-opintojen ja työelämäyhteyksien kaupunkina.
- 5.4. Mahdollistamme oppimisen kaiken ikäisille.
- 5.5. Kasvatamme suvaitsevia, sivistyneitä ja kansainvälisiä ihmisiä.
- 5.6. Tarjoamme turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt.

6. Sijainnista vetovoimaa - sujuvasti liikkuen

- 6.1. Hyödynnämme keskeistä sijaintia vetovoimaisella kaupunkiseudulla.
- 6.2. Haemme aktiivisesti yhteistyötä ja kumppaneita.
- 6.3. Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama.
- 6.4. Ehkäisemme ilmastonmuutosta kulkutapamuotoihin vaikuttaen ja kestävästä liikkumisesta edistäen.
- 6.5. Kehitämme monimuotoista ja sujuvaa liikkumista eri alueiden edellytysten mukaisesti.
- 6.6. Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa.
- 6.7. Kehitämme valtateiden 9 ja 12 kokonaisuutta yhteistyössä muiden kuntien ja valtion kanssa.
- 6.8. Toimimme aktiivisesti Tampereen kaupunkiseudulla ja Helsinki-Hämeenlinna-Tampere (HHT)-kasvukäytävällä.

7. Erinomaiset ja kilpailukykyiset elinkeinoelämän alueet, palvelut ja profiilit

- 7.1. Palvelemme yrityksiä aktiivisesti, nopeasti, ennakoivasti ja kilpailukykyisesti.
- 7.2. Kehitämme yritysten toimintaympäristöä yhteistyössä kaupunkiseudun muiden toimijoiden kanssa.
- 7.3. Kolme kärkihanketta omilla toiminnallisilla profiileillaan (Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi).

- 7.4. Kehitämme elinvoimaista keskustaa.
- 7.5. Profiloidumme laadukkaan alkutuotannon, lähiruoan ja elintarviketuotannon alueena.
- 7.6. Edistämme matkailupalvelujen mahdollisuuksia.
- 7.7. Tarjoamme yrityksille toimipaikkoja ja tontteja kulloisenkin tarpeen mukaan ja nopeasti, kaavavarantoa riittävästi.

8. Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu

- 8.1. Kehitämme yhtä aikaa sekä kaupunkia, että maaseutua.
- 8.2. Toteutamme strategista yleiskaavaa ja sen linjauksia.
- 8.3. Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa.
- 8.4. Lisäämme vapaa-ajan asuntojen pysyviä asumismahdollisuuksia edullisuusvyöhyketarkastelun mukaisesti.
- 8.5. Vahvistamme monimuotoista asumista ja yrittämistä.
- 8.6. Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä.

9. Tuottava, tehokas ja vaikuttava

- 9.1. Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella.
- 9.2. Ryhdymme heti toimeen.
- 9.3. Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme.
- 9.4. Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa.
- 9.5. Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen.
- 9.6. Mitoitamme ja ajoitamme palvelutuotannon ja -verkon oikein (Kangasalan KYMPPI suunnitteluvälineenä).
- 9.7. Varaudumme investointeihin, korjauksiin ja toimintaympäristön muutoksiin.

10. Tarkoituksenmukainen ja tavoitteellinen omistaminen

- 10.1. Kaikella omistuksella on tarkoitus ja tavoite.
- 10.2. Kehitämme Kangasalaa kaupunkikonsernina kokonaisetun huomioiden.
- 10.3. Tiivistämme ja kehitämme konsernijohdon ja kaupungin edustajien yhteistyötä eri toimielimissä ja niiden välillä.
- 10.4. Hyödynnämme oikeaa tuotantotapaa oikeaan toimintaan: tarkoituksenmukaisuus.

11. Arvostamme historiaamme, ympäristöämme ja vapaa-ajanmahdollisuuksia

- 11.1. Hyödynnämme historiaamme ja tunnettuuttamme.
- 11.2. Vaalimme ympäristöämme: harjut, järvet ja lintuvedet ovat vahvuuksiamme.

11.3. Monipuolinen kesäpäivän kulttuurikaupunki: liikuntaa, harrastusmahdollisuuksia, taidetta, tapahtumia ja museoita.

11.4. Huolehdimme ympäristöstä ja sen vetovoimaisuudesta.

11.5. Kehitämme matkailun ja virkistyksen kohdealueita (Sarsa, Kaivanto, Vehoniemi).

11.6. Hyödynnämme järviluontoa monipuolisesti matkailun, vapaa-ajan ja harrastamisen kohteena.

12. Kehitämme Kangasalan imagoa

12.1. Nostamme oksalla ylimmällä brändin vahvemmin esiin.

12.2. Kehitämme viestintää ja markkinointia sekä lisäämme näkyvyyttä.

12.3. Uudistamme ja määrittelemme brändiviestimme ja vahvistamme mielikuvallista vetovoimakykyämme.

12.4. Hyödynnämme monipuolisesti viestinnän kanavia.

12.5. Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia.

5. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Valtuusto asetti vuoden 2020 talousarviossa tavoitteita kaupungin eri palvelukeskuksille ja muille toimijoille. Tässä luvussa esitetään tarkastuslautakunnan arvio eri tavoitteiden toteutumisesta. Arvio tavoitteiden toteutumisesta esitetään toimijakohtaisen jaottelun mukaisesti erillisissä taulukoissa. Tarkastuslautakunnan arvioinnissa tavoitteiden toteutumisesta käytetään seuraavia värejä:

Tavoite toteutui	
Tavoite toteutui osittain: vähintään puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin.	
Tavoite ei toteutunut: tavoite ei toteutunut, tai vain alle puolet tavoitelluista tuloksista saavutettiin.	
Tavoitetta ei arvioitu: Esim. mitaustulokset valmistuvat myöhemmin, tai tavoite tai sen toteutumisesta raportointi on epäselvä.	

5.1 Tarkastuslautakunnan näkemyksiä tavoiteasetannan ja mittaamisen kehittämisestä

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin hallitus sekä palvelukeskukset jatkavat tavoiteasetannan kehittämistä sekä tätä tukevia indikaattoreita ja seurantamenetelmiä. Asetettuja tavoitteita on vähennetty. Liian monien tavoitteiden olemassaolo vaikeuttaa palvelukeskusten ja muiden toimijoiden kykyä tuottaa tavoitteiden toteutumista seuraavaa indikaattoritietoa, mikä johtaa siihen, että tavoitteen toteutuminen jää monelta osin täsmentymättömäksi ja epäselväksi. Perusperiaate on, että asetettujen tavoitteiden saavuttamisen aste on oltava seurattavissa ja arvioitavissa. Jos tavoite ei ole mitattavissa, sitä ei voi seurata, ja jos jotakin ei voi seurata, sen ohjausvaikutus toimintaan on kyseenalainen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnallisten tavoitteiden kehitystyötä on tehty ja suunta on oikea. Mittareiden kehittäminen on tärkeää toiminnan arvioimiseksi.

Seuraavassa osuudessa tarkastuslautakunta arvioi yksittäisiä tavoitteita em. värein ja toteaa kokonaisuuksista olennaisimmiksi tai muutoin tarpeelliseksi katsomiansa asioita.

5.2 Strateginen johto

Strategiselle johdolle asetettiin vuodelle 2020 yhteensä kaksitoista toiminnallista tavoitetta seuraavilla strategisilla painopistealueilla:

- (3) – Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
- (4) – Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
- (6) - Sijainnista vetovoimaa – sujuvasti arkeen
- (9) – Tuottava, tehokas ja vaikuttava
- (10)- Tarkoituksenmukainen ja tavoitteellinen omistaminen
- (12) – Kehitämme Kangasalan imagoa.

Toteuma oli tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan seuraava:

Strateginen johto	
Varaudumme hallitusohjelmaan kirjattuun työllisyshankkeeseen, jossa kuntien roolia työllisyyspalvelujen järjestäjänä vahvistetaan	
Kehitämme monipuolisesti työllisydenhoitoa: pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys sekä osatyökykyiset	
Tuemme henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista	
Kehitämme osaamisen johtamista	
Lisäämme työnantajanäkyvyyttä ja kehitämme rekrytointia	
Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama	
Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	
Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme	

Pidämme tulot ja menot tasapainossa	●
Varaudumme investointeihin, korjauksiin ja toimintaympäristön muutoksiin	●
Kaikella omistuksella on tarkoitus ja tavoite	●
Lisätään uuden ilmeen mukaista näkyvyyttä (lisätavoite)	●

Varaudumme hallitusohjelmaan kirjattuun työllisyshankkeeseen, jossa kuntien roolia työllisyyspalvelujen järjestäjänä vahvistetaan

Kokeilulaki hyväksyttiin eduskunnassa vasta joulukuussa 2020 ja kokeilun aloitus siirtyi vuodelle 2021 (1.3.2021 alkaen).

Kehitämme monipuolisesti työllisyyden hoitoa: pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys sekä osatyökykyiset

Pandemian johdosta työllisyyspalvelut joutui rajoittamaan asiakkaiden henkilökohtaisia tapaamisia ja käyttämään sähköisiä palveluja. Työllisyyspalvelujen tavoitteena on työmarkkinatuen kuntasuuden vähentäminen aktivoimalla pitkäaikaistyöttömiä. Nuorisotakuuta toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä voimavarojen puitteissa. Työttömien määrä kasvoi vuodesta 2019 +38,8 %, pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyi +34,3 ja nuorisotyöttömyys kasvoi +55%. Tarkastuslautakunta toteaa, että nuorisotakuu on toteutunut hyvin Etsivän nuorisotyön osalta.

Tuemme henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista

Aloitettiin työhyvinvointia ja jaksamista tukeva "Hyvinvoiva ja aktiivinen Kangasala"-hanke. Hyvinvointinäkökulmaa on korostettu organisaatiossa ja kannustettu henkilöstöä pitämään huolta hyvinvoinnistaan. Henkilöstölle suunnatuissa tietoiskuissa on ollut osallistujia runsaasti. Tietoiskuista on tullut hyvää palautetta kentältä, sisältöjä on pidetty hyödyllisinä.

Uusi palkitsemisjärjestelmä on kehitetty ja se on otettu käyttöön. Työterveyden toimintasuunnitelmaa on kehitetty. Työterveyden ja KEVA:n kanssa on tiivistetty yhteistyötä ja pidetty mm. Työterveysyhteistyöpalavereja.

Kehitämme osaamisen johtamista

Kehitettiin osaamisen johtamisen menettelytapoja. Suunniteltiin myös työhyvinvointikyselyyn liittyvä hyvinvointi- ja osaamiskeskustelu. Henkilöstö ja koulutussuunnitelman sisältöä on päivitetty. Osaamisen johtamisen merkitystä ja osaamistarpeiden ennakointia on painotettu.

Lisäämme työnantajanäkyvyyttä ja kehitämme rekrytointia

Rekrytointikäytäntöjä on kehitetty. Kuntarekryn sijaisrekry-toiminnon käyttöä on laajennettu mm. varhaiskasvatukseen sekä ateria- ja siivouspalveluihin. Erilaisia rekrytointikanavia on otettu käyttöön. Rekrytointitapahtuma peruuntui koronan vuoksi. Yleisesti rekrytointiosaaminen lisääntyi ja monipuolistui.

Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama

Joukkoliikenteen vuorotiheyttä oli tarkoitus parantaa Kangasalan keskustan ja Tampereen keskustan välillä. Pandemian johdosta vuoroja kuitenkin jouduttiin supistamaan. Matkustajamäärät tippuivat -34 %. Tampereen seudun joukkoliikenne sai valtiolta koronatukea.

Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella

Kaupunki oli mukana perustamassa Suomi-Rata Oy:tä, jossa Kangasalan omistusosuus on 0,29 %. Konserniyhtiöt olivat mukana verkkosivujen saavutettavuus -hankkeessa. Sähköinen sopimuksenhallinta on otettu käyttöön.

Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme

Eri palvelukeskukset ovat arvioineet tuottavuuttaan mm. seutuvertailun avulla. Kaupunkitasolla seurataan kustannuskehitystä edelliseen vuoteen verrattuna. Talouskatsaukset kaupungin talouden kehityksestä on esitelty kuukausittain kaupunginhallitukselle. Kirjauskäytäntöjä yhdenmukaistettiin ja kehitettiin kuntatietovaatimusten mukaisiksi yhteistyössä kaupungin taloustyöryhmän kanssa. Sisäisen laskennan käytäntöjä ja kustannusvertailua on kehitetty yhteistyössä kehyskuntien tietohallinto-vastaavien kanssa. Lisenssienhallinnassa ja lisenssien käytön optimoinnissa on tehty laajaa seudullista yhteistyötä. Kehyskuntien yhteistyö jatkuu edelleen.

Pidämme tulot ja menot tasapainossa

Maan hallituksen kunnille kohdistamat tukitoimet mahdollistivat osaltaan ennätyskellisen suuren tilinpäätöksen ylijäämän. Tulot ja menot ovat tasapainossa myös ilman valtion tukitoimia. Kaupunginhallituksen tavoite on johtaa taloutta siten, että talous pidetään ylijäämäisenä suunnitelma-kaudella mahdollistaen merkittävien investointien toteuttamisen. Kaupunginhallitus seurasi verkertymää ja toimintakuluja ja ryhtyi tarvittaessa toimenpiteisiin talouden tasapainottamiseksi kesken vuotta. Kaupunginhallitukselle esitettiin kuukausittaiset talouskatsaukset kaupungin talouden kehityksestä. Koronapandemian vaikutusta tuloihin ja menoihin seurattiin säännöllisesti.

Varaudumme investointeihin, korjauksiin ja toimintaympäristön muutoksiin

Tilinpäätöksen tuloksesta muodostettiin 8 milj. euron investointivaraus tasaamaan suhdannevaihteluita ja turvaamaan investointien rahoitusta. Jatkuva pitkän aikavälin suunnittelu 10+5 ohjelman avulla on pysyvä, vuosittain toistuva prosessi. Talous pidettiin ylijäämäisenä välttämättömien investointien tulo-rahoituksen turvaamiseksi.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan tavoite on toteutunut hyvin ja investointeihin on pystytty varautumaan riittävällä tasolla.

Kaikella omistuksella on tarkoitus ja tavoite

Jokaiselle yhtiölle on määritelty vuosittain omistajan tavoitteet ja valtuustokausittain arvioidaan yhtiön kokonaistilanne. Kuhmalahden Vanhustentalosäätio ja KOY Ellintie purkautuivat sekä KOY Myllypohjan osakkeita ostettiin.

Lisätään uuden ilmeen mukaista näkyvyyttä (lisätavoite)

Brändinäkyvyyttä lisättiin erityisesti verkkoviestinnässä ja tapahtumissa, joiden määrää ja näkyvyyttä on kasvatettu. Kangasalla on koronapandemian aikana järjestetty erilaisia tapahtumia. Tapahtumien sisältöjen tuottamiseen on osallistunut laaja joukko kaupungissa toimivia yhteisöjä, yrityksiä ja tavallisia kaupunkilaisia. Kangasalle rekrytoitiin tapahtumakoordinaattori.

5.3 Sosiaali- ja terveyskeskus

Sosiaali- ja terveyskeskukselle asetettiin vuodelle 2020 yhteensä neljä toiminnallista tavoitetta seuraavilla strategisilla painopistealueilla:

- (2) – Kuuntelemme, kokeilemme, mahdollistamme ja välitämme
- (3) – Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
- (9) – Tuottava, tehokas ja vaikuttava
- (12) – Kehitämme Kangasalan imagoa.

Toteuma oli tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan seuraava:

Sosiaali- ja terveyskeskus	
Kuulemme aidosti palautteen ja kehitämme toimintaa	●
Mahdollistamme ja edistämme kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä (omaehtoisen hyvinvointi)	●
Arvioimme tuotavuuttamme ja tehokkuuttamme	●
Kehitämme viestintää ja markkinointia sekä lisäämme näkyvyyttä	●

Kuulemme aidosti palautteen ja kehitämme toimintaa

Sosiaali- ja terveyskeskuksen tavoite, jossa toimintaa kehitetään saadun palautteen kautta, voidaan todeta, että asiakasraadit eivät koronapandemian vuoksi ole suunnitellusti kokoontuneet. Sähköistä asiakaspalautetta on kerätty ahkerasti vanhustyössä sekä sosiaali- ja perhepalveluissa. Asukas- ja omaiskyselyt ovat toteutuneet suunnitellusti vammaispalveluissa, samoin asiakastyytyväisyyskysely vanhuspalveluissa. Happy or Not -laite on poistettu käytöstä koronan vuoksi keväällä 2020.

Tarkastuslautakunta toteaa, että asiakaspalautteisiin on reagoitu ja mm. asiakasraadin ideoita on jalkautettu käytäntöön mm. mielenterveys- ja päihdepalvelujen verkkosivujen päivityksen osalta sekä sähköisten palvelujen kehittämisen osalta. Sähköistä perhekeskusta on kehitetty vuoden 2020 aikana.

Koronapandemian aikana vuonna 2020 on panostettu tiedottamiseen. Kotihoidossa ja asumispalveluissa on kehitetty erilaisia yhteydenpitotapoja asukkaiden ja omaisten kesken. Ikäihmisiä on palvellut kauppa-asioinnin neuvontapuhelin keväällä 2020. Ikäneuvon puhelinkapasiteettia on myös lisätty.

Tarkastuslautakunta kysyy, mikä Etäterkka-palvelun tilanne oli vuonna 2020?

Tarkastuslautakunnalla oli käytössä Vuosiselvitys potilaan oikeuksien toteutumisesta vuonna 2020. Potilasasiamiehen kirjaamia asiatapahtumia oli vuonna 2020 yhteensä 79 kappaletta (89kpl, vuonna 2019 ja 106kpl vuonna 2018). Vuosiselvityksessä ilmenee, että Kangasalla otettiin eniten yhteyttä hoitoon pääsyn osalta. Potilasvahinkoasioissa yhteydenotot ja epäilyt ovat puolittuneet vuoteen 2019 verrattuna. Lääkehoidon toteuttamiseen sekä tietosuojaan ja maksuasioihin liittyvät yhteydenotot ovat kasvaneet.

Tarkastuslautakunta on antanut vuoden 2019 arviointikertomuksessa Kangasala-Pälkäne yhteistoiminta-alueen osalta henkilöstöresurssien puutteista huomiota lastensuojelun, lapsiperheiden sosiaalityön sekä kasvatus- ja perheneuvolan ja vammaispalvelujen osalta.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että sosiaali- ja terveyskeskuksen rekrytointihaasteisiin pyritään panostamaan, jotta lakisääteisten palveluiden hoito- ja sosiaalitakuu toteutuvat vaadituissa määrärajoissa.

Mahdollistamme ja edistämme kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä (omaehtoinen hyvinvointi)

Kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteen osalta tarkastuslautakunta toteaa, että erityisesti vanhuspalveluiden kotona asumisen tukemiseen kehitetty kuntouttava arviointijakso on tuottanut loistavia tuloksia -62%:lla asiakkaista on palvelutarve vähentynyt ja asiakkaiden omat voimavarat ovat vahvistuneet.

Äitiysneuvolassa asioivia tupakoivia perheitä on kannustettu lopettamaan tupakointia ja tästä on kerätty uloshengitysilman häkämittarilla tietoa.

Kouluterveydenhuollossa on pilotoitu lapsille ja nuorille Etä-terkka-palvelua, jota on tarkoitus kehittää edelleen jatkossa. Koronapandemia on vaikuttanut vertaistukiryhmien, sosiaalisen kuntoutuksen ryhmien ja muihin ryhmätoimintoihin. Sosiaalisen kuntoutuksen ryhmät eivät ole toteutuneet vuonna 2020. Vertaistukiryhmiä on toteutettu mahdollisuuksien mukaan, huomioiden koronarajoitukset. Perhetyön neuvontapuhelin vanhemmille ja lapsille/nuorille on perustettu.

**Tarkastuslautakunta suosittaa, että palvelujen toimivuuden ta-
kaamiseksi jatkossakin tehtäi-
siin suunnitelmaa esimerkiksi
etänä toteutettavista vertaistu-
kiryhmistä hyödyntäen erilaisia
kanavia.**

Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme

Vanhuspalveluissa kaikille kotihoidon ja asumispalveluiden asiakkaille on laadittu hoito- ja palvelusuunnitelma, jota päi- vitetään kaksi kertaa vuodessa asiakkaan tarpeiden mukai- sesti. Tarkastuslautakunta toteaa, että hoito- ja palvelusuun- nitelmien laatuun on tärkeä panostaa, vanhuspalvelulain hengessä.

Tarkastuslautakunta kysyy, mitkä ovat laadukkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmien mitta- rit? Kuinka sisältöä arvioidaan ja millaisia ovat laadukkaat suunnitelmat?

Hammashuollon osalta tavoite ei ole täysin toteutunut koronapandemian vaikutuksesta. Kiireettä- miä vastaanottoaikoja on jouduttu perumaan keväällä 2020.

Lapsiperheille suunniteltu perhe pop up-tila ei jatkunut ke- vään 2020 jälkeen koronapandemian vuoksi, eikä myös- kään Ensikäyntimalli ole toiminut kevään jälkeen. Korona- aikana kehitettiin korvaavia matalan kynnyksen palveluita perheiden tueksi.

Tarkastuslautakunta toivoo, että tuottavuuden ja tehokkuuden osalta tarkasteltaisiin myös sosi- aali- ja terveysterveystoimissa osto- palvelujen osuutta. Kaupungilla on vastuu ostopalveluiden val- vonnasta ja tämä sitoo resurs- seja.

Matalan kynnyksen palveluiden mahdollistaminen, toiminta- mallien ja -kulttuurin kehittäminen on tärkeää palvelujen su- juvuuden näkökulmasta. Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuus- tulosten tarkastelu on myös tärkeää.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että erikoissairaanhoidon lähe- tekäytänteitä tarkistetaan edel- leen ja että analyysityötä jatke- taan.

Kehitämme viestintää ja markkinointia sekä lisäämme näkyvyyttä

Koronapandemian vuoksi rekrytointitapahtumia ei ole pystytty syksyn 2020 aikana järjestämään. Kuitenkin oppilaitosten kanssa yhteistyö on jatkunut.

Omaolo –palvelu on otettu käyttöön ja se on ollut toimiva koronapandemian osalta, myös parannuksia palvelun saavutettavuuteen on tehty 2020 aikana – vanhemmat ovat päässeet asiomaan alle 14-vuotiaan lapsen asioissa.

Sote-palveluiden asiakkaat ovat saaneet yhteyden oma-työntekijöihinsä. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että palvelulupauksesta kiinni pitäminen on tärkeää.

Perhepalveluissa ja lapsiperheiden kotipalvelussa on otettu käyttöön Facebook ja Instagram –tilit, joilla viestitään ajankohtaisia asioita.

5.4 Sivistyskeskus

Sivistyskeskukselle asetettiin vuodelle 2020 yhteensä kymmenen toiminnallista tavoitetta seuraavilla strategisilla painopistealueilla:

- (1) – Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
- (3) – Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
- (5) Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä
- (9) – Tuottava, tehokas ja vaikuttava
- (12) – Kehitämme Kangasalan imagoa.

Sivistyskeskus	
Palvelemme hyvällä asenteella	●
Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta	●
Mahdollistamme ja edistämme kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä	●
Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona, retkeilyreittejä ja virkistysalueita	●
Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi	●
Haemme uusia ratkaisuja, innovaatioita ja kokeilukulttuurin kehittämistä	●

Kasvatamme lapsia ja nuoria juurensa tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi sekä tulevaisuuteen suuntautuviksi	
Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme	
Kehitämme viestintää ja markkinointia sekä lisäämme näkyvyyttä	
Vastuullinen viestintä on kaiken yhteinen asia	

Palvelemme hyvällä asenteella

Koronaepidemian johdosta on luotu ennakkoluulottomasti uusia toimintatapoja ja kehitetty sähköisiä palveluita. Toimintaympäristön muutoksiin on suhtauduttu avoimesti. Tämä on mahdollistanut mm. oppilaitosten ja koulujen hyvin sujuneen digiharppauksen. Henkilöstöä on koulutettu ja kehittämistyöhön on osallistuttu aktiivisesti. Asiakkailta on kerätty palautetta ja tuloksia on hyödynnetty palvelujen parantamisessa ja myös somekanavien kautta saapuneet palautteet on käsitelty. Etäopetuksessa oleviin oppilaisiin on pidetty säännöllisesti yhteyttä ja tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin on pyritty vastaamaan.

Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta

Uusia toimintatapoja luomalla on varmistettu palveluiden saavutettavuus myös koronaepidemian aikana. Kulttuuri- ja vapaa-aika-palveluiden palvelualueella on tehostettu some-viestintää ja otettu uusia kanavia käyttöön (mm. TikTok, Discord). Sähköisiä palveluita on kehitetty monipuolisesti, mm. opetuksen puolella on toteutettu sähköisiä vanhempainiltoja. Yhteistyötä on lisätty sekä palvelualueen sisällä että palvelukeskusten välillä; esimerkiksi lähi-suhde- ja perheväkivallan toimintaohjelma on päivitetty moniammatillisessa työryhmässä.

Mahdollistamme ja edistämme kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä

Kangasalla on järjestetty monipuolista toimintaa: teemaviikkoja, luentoja, liikuntaan sekä kulttuuritarjontaan liittyviä tempauksia ja tapahtumia. Liikunnan palveluita on viety lähelle asiakkaita

(livejumpat ulkotiloissa, InBody-mittaukset, liikkuva liikuntaneuvonta sekä liikuntavideot). Ohjatut liikuntaryhmät ovat toimineet syksyllä normaalisti.

Koronaepidemia käynnisti uusia palveluiden tuottamistapoja: kaupunkilaisille on tarjottu virtuaalisia palveluja. Nuorisopalveluja on toteutettu asiakkaiden lähiympäristöissä koronaepidemiasta ja nuorisotilojen suluista huolimatta; on tehty liikkuvaa ja jalkautuvaa nuorisotyötä, kouluyhteistyötä ja otettu verkkotapaamiset mahdollistava Discord käyttöön. Liikkuva nuorisotyön matkailuauto Kyläkolli on otettu myös liikuntapalvelujen käyttöön.

Kulttuuripääkaupunkihanketta on ideoitu kaupunkilaisia osallistaen; jokaisen tapahtuman jälkeen on toteutettu avoin palautekysely.

Yhteisöllistä oppilas- ja opiskelijahuoltoa on kehitetty koko kaupungin tasolla. Toimintatapoja on kehitetty opetuspuolella mm. luomalla malli poissaoloihin puuttumiseen ja itsearviointilomakkeiden käyttöä lisäämällä. Kangasala on tarjonnut ruokakasseja etäopiskelijoille.

Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona, retkeilyreittejä ja virkistysalueita

Nettaviestintää liikuntamahdollisuuksista on kehitetty esim. ohjaus- ja liikuntapaikkojen esittelyvideoiden avulla. Uusien koulujen pihoja suunniteltaessa on otettu huomioon liikkumisen ja terveyden edistämisen näkökulmat (mm. pyöräily). Liikuntapalvelut on osallistunut liikuntapaikkasuunnitteluun teknisen keskuksen kanssa aiempaa laajemmin.

Yhteistyö Suomen ladun kanssa käynnistyi keväällä Ilo kasvaa ulkona -hankkeeseen liittyvällä koulutuksella. Vuonna 2020 suunniteltiin liikuntahankkeisiin liittyviä koulutuksia, jotka eivät toteutuneet.

Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

Kaupungin järjestöagenttien kanssa on tehty tiiviisti yhteistyötä, mm. yhteinen tiedotustilaisuus järjestöille Lähellä.fi -palveluista, vapaa-aikapalvelujen ajankohtaisista asioista sekä järjestöavustusten hakemisesta. Kaupungin järjestöyhteistyön ohje on laadittu yhdessä järjestöagenttien kanssa.

Koronapandemian vuoksi vuoden suurin järjestöyhteistyönä toteutettava tapahtuma Kulttuuri- ja hyvinvointitori peruuntui kokonaan.

Hyvinvointiryhmät ovat toimineet aktiivisesti ja säännöllisesti, mukana kolmannen sektorin toimijat. Järjestöt ovat osallistuneet aktiivisesti toimintaan, tuoneet ideoita hyvinvoinnin kehittämistyöhön, kommentoineet suunnitelmia ja välittäneet tietoa kaupungin toiminnasta omissa kanavissaan. Kolmannen sektorin kanssa toteutettu toiminta on yhdistänyt koululaiset, yrittäjät, yhdistykset, seurakunnan sekä kaupungin omien tytäryhtiöiden tarjoamia palveluja. Järjestöagentit ovat olleet tärkeässä roolissa järjestöyhteistyön ohjeen laatimisessa.

Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka liikunta- ja harraste-seuroja on osallistettu esimerkiksi liikuntatilojen ja muiden julkisten rakennusten suunnittelussa.

Haemme uusia ratkaisuja, innovaatioita ja kokeilukulttuurin kehittämistä

Vuoden 2020 aikana on otettu uusia palvelutapoja käyttöön ja lisätty mm. digitaalisten palvelujen määrää. *Osallistuvalla budjetoinnilla* on esimerkiksi järjestetty tapahtumaviikonloppu Kauhujen Kangasala, ostettu kukkia kotihoidon asiakkaille ja hankittu kirjastolle lainattavia liikuntavälineitä.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että osallistuvaa budjetointia hyödynnetään jatkossakin Kuntaliiton oppaan (Osallistuva budjetointi kunnissa ja maakunnissa 2017) hengessä. Tämä on oiva keino huomioida Kuntalain 5 luvun 22§, jonka mukaan kunnassa voidaan järjestää kuntalaisille mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun.

Joustavan alkuopetuksen kokeiluluokat (0.-2. lk) ovat käynnistyneet Kangasalla vuoden 2020 syksyllä viidessä yksikössä. Henkilökunta kokee koordinaattorin 11/2020 tekemän kyselyn mukaan suurimmaksi haasteeksi Oksa-toiminnassa esiopettajan ja luokanopettajan yhteisen ajan puuttumisen ja erilaiset aikataulut. Kokemukset joustavasta esi- ja alkuopetuksesta ovat olleet pääosin positiivisia. Oksa-toiminta on vähentänyt jonkin verran luokanopettajien halukkuutta ottaa ensimmäistä luokkaa opettavakseen. Toteutuakseen Oksa-toiminta vaatii aikaa ja resursseja.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että Oksa-toiminnan riittävään resursointiin kiinnitetään tulevaisuudessa huomiota. Hanke-rahalla viidelle ryhmälle palkattujen varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä kahden avustajan resurssi tulee jatkossakin mitoitettua riittäväksi toiminnan laajentuessa.

Kasvatamme lapsia ja nuoria juurensa tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi sekä tulevaisuuteen suuntautuviksi

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on toteutettu mahdollisuuksien mukaan. Lasten ja perheiden lähiluonnossa liikkumista on tuettu neuvontaa ja ideoita tarjoamalla.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnallista tavoitetta on haastavaa arvioida.

Yhteistyötä sosiaali- ja terveyskeskuksen kanssa on tehty sähköisen perhekeskuksen suunnittelutyön yhteydessä. Nepsylasten ja -perheiden palvelujen kehittäminen käynnistyi myös syksyllä 2020. Kansainvälistä toimintaa on toteutettu etäyhteyksien avulla.

Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme

Talousarviota on seurattu ja arvioitu säännöllisesti. Päiväkotij- ja kouluverkkosuunnitelma valmistui keväällä 2020. Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen seutuvertailutiedot on kerätty ja analysoitu. Esimiesten osaamista talouden seurantaan ja hallintaan on syvennetty koulutuksilla.

Kehitämme viestintää ja markkinointia sekä lisäämme näkyvyyttä

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut koottiin sähköiseen Perhekeskukseen, tämä julkaistiin keväällä 2021. Kaupunkilaisia on tiedotettu aktiivisesti erilaisia viestintäkanavia käyttämällä. Someviestintää on kehitetty kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueella mm. ottamalla käyttöön uusia sosiaalisen median alustoja. Jokainen koulu on perustanut vähintään yhden somekanavan.

Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia

Vastuullisen viestinnän rooli on korostunut koronaepidemian aikana ja palvelualueilla on onnistuttu viestinnässä hyvin. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueella on noudatettu kaupungin viestintäohjeita.

Tarkastuslautakunta arvioi, että koronaviestintä on onnistunut sivistyskeskuksen osalta erittäin hyvin.

Lopuksi

Sivistyskeskukselle asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat tarkastuslautakunnan arvion mukaan toteutuneet hyvin koronavuoden rajoituksista ja toimintaympäristön muutoksista huolimatta. Tarkastuslautakunta haluaa kiittää varhaiskasvatuksen ja opetuksen henkilöstöä nopeasta reagoinnista ja joustavuudesta viime vuoden osalta.

5.5 Tekninen keskus

Tekniselle keskukselle asetettiin vuodelle 2020 yhteensä kymmenen toiminnallista tavoitetta seuraavilla strategisilla painopistealueilla:

- (4) – Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
- (7) – Erinomaiset ja kilpailukykyiset elinkeinoelämän alueet, palvelut ja profiilit
- (8) - Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu
- (9) – Tuottava, tehokas ja vaikuttava
- (11)– Arvostamme historiaamme, ympäristöämme ja vapaa-ajanmahdollisuuksia
- (12) – Kehitämme Kangasalan imagoa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty liikennevaloarviona tarkastuslautakunnan näkemykset eri toiminnallisten tavoitteiden toteutumasta.

Tekninen keskus	
Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen	●
Kolme kärkihanketta omilla toiminnallisilla profiileillaan: Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi	●
Kehitämme elinvoimaista keskustaa	●
Tarjoamme yrityksille toimipaikkoja ja tontteja kulloisenkin tarpeen mukaan ja nopeasti, kaavavarantoa riittävästi.	●
Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa	●
Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoi-	●

sella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä.	
Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme.	●
Kasvamme kestävästi, hiili-neutraaliutta edistään	●
Vaailimme ympäristöämme: harjut, järvet ja lintuvedet ovat vahvuksiamme	●
Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	●

Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet teknisellä keskuksella. Työhyvinvoinnin eteen on tehty työtä mm. yhdessä työterveyshuollon kanssa pidettyjen viikoittaisten työhyvinvointineuvottelujen osalta. Henkilöstö on osallistunut koulutuksiin.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, ettei sairauspoissaolojen vähentäminen suoraan kerro työhyvinvoinnista.

Kolme kärkihanketta omilla toiminnallisilla profiileillaan: Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi

Lamminrahkan, Saarenmaan ja Tarastenjärven kärkihankkeiden edistäminen on toteutunut tarkastuslautakunnan havaintojen perusteella hyvin. Lamminrahkan alueen markkinointi oli onnistunut, koulukeskuksen hankesuunnitelma hyväksyttiin ja infran rakentaminen eteni. Kaikki tarjotut tontit on varattu. Saarenmaan ensimmäisen yritys- ja teollisuuspainotteisen asemakaavan valmistelu käynnistettiin osayleiskaavan rinnalla. Tarastenjärven alueen osalta infran rakentaminen on edennyt yksityisen toimijan toimesta. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaikki kärkihankkeet ovat edenneet suunnitelluissa aikatauluissa.

Kehitämme elinvoimaista keskustaa

Elinvoimaisen keskustan kehittämiseksi kaupunki osti Koy Myllypohjan osakkeita ja työsti Timanttikorttelin kaavoitusta. Merkittävimpinä olivat Ellintien ja Antintien kaavat sekä Vesaniemen yleisuunnitelma. Tarkastuslautakunta toteaa, että keskustan kehittäminen etenivät suunnitellusti.

Kuva: Tero Hakala

Tarjoamme yrityksille toimipaikkoja ja tontteja kulloisenkin tarpeen mukaan ja nopeasti, kaavarantaa riittävästi.

Yritystoiminnalle soveltuvia maita hankittiin ja yritystontteja kaavoitettiin suunnitelmallisesti.

Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa

Asumisen tarpeisiin kaavoitettiin sekä kerros-, rivi- että pientalotontteja. Tontteja myytiin valtion tukemaan kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tavoite monimuotoisesta asuntotuotannosta saavutettiin.

Tonttien luovutuksen osalta talousarviossa asetettuihin tavoitteisiin ei päästy. Valmistuneissa asunnoissa jäätiin n.40 kpl jälkeen suunnitellusta (200kpl).

Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä

Rakennetun ympäristön vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä koskeva tavoite on tarkastuslautakunnan arvion perusteella toteutunut hyvin. Rakennetun ympäristön osalta taide- ja ympäristöohjelma valmistui. Rakennetun ympäristön siisteyden valvontaa on tehostettu tarkastuksia lisäämällä ja antamalla tarvittaessa siistimiskehotuksia.

Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme

Taajamaan sijoittuvia kehityshankkeita edistettiin neuvotteluin ja jakamalla tontteja, jolloin lisärakentamisesta ei aiheutunut uuden infran rakentamiskuluja.

Siivouspalveluissa on otettu käyttöön uusia työmenetelmiä.

Yhteistyötä yksityisen toimijan kanssa tehtiin Pikon Betonin eli Valimon alueella, jossa sisäisen infran toteuttaa yksityinen toimija. Toimintatapa säästää kaupungin investointivaroja.

Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen

Energiatehokkuustyöryhmässä laadittiin kaupungin ilmastotiekartta. Kaupungin kiinteistöjen jätteenhuollon kehittämistyö aloitettiin, ja yhdyskuntarakennetta tiivistettiin kaavoituksella.

Vaalimme ympäristöämme: harjut, järvet ja lintuvedet ovat vahvuuksiamme

Vuoden 2020 aikana lisättiin luonnonsuojelualueiden määrää, mm. Kirkkojärvelle. Kirkkoharjun taajamametsää hoidettiin hoitosuunnitelman mukaisesti. Kangasalle tärkeiden luontoarvojen alueella Vääksyssä osayleiskaava eteni.

Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia

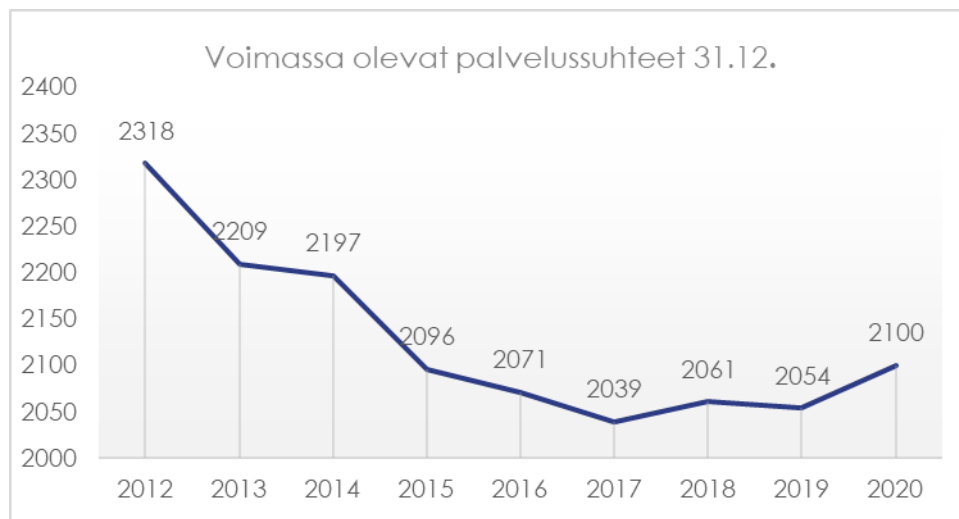
Tekninen keskus tiedotti mm. Kangasala-infossa järjestettävien PopUp-tapahtumien muodossa kuntalaisia esimerkiksi pysäköinnin muutoksista. Sisäistä viestintää hoidettiin viikoittain ilmestyvällä Atsiin sisäisellä infolehtisellä. Koronatilanteesta huolimatta ruokaraadit pääsivät vaikuttamaan aterioiden suunnitteluun.

6. HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT HAVAINNOT

Tässä luvussa käsitellään Kangasalan kaupungin henkilöstön tilaa ja kehitystä vuodelta 2020. Kangasalan kaupunki laatii vuosittain kattavan henkilöstökertomuksen, jossa kuvataan keskeiset henkilöstön kehittämiseksi tehdyt toimenpiteet sekä esitetään seurattavien avainindikaattoreiden avulla mm. henkilöstörakenteeseen, työvoimakustannuksiin, osaamisen kehittämiseen sekä työhyvinvointiin ja työviihtyvyyteen liittyvää kehitystä. Henkilöstön tilaa koskevassa arviointiluvussa on hyödynnetty aineistona mainitun henkilöstöraportin tuottamien indikaattoreiden lisäksi tarkastuslautakunnan tekemien haastattelujen havaintoja sekä hyödynnetty yleisiä kunta-alan työntekijöitä koskevia selvityksiä vertailunäkökulman tuottamiseksi.

Henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstörakenne

Kangasalan kaupungin henkilöstömäärä (voimassa olevat palvelusuhteet) 31.12.2020 oli yhteensä 2100 henkilöä. Henkilöstön määrä on kasvanut vuoteen 2019 verrattuna 49 henkilöllä. Osa-aikaisten palvelussuhteiden määrä on noussut vuoteen 2019 verrattuna.

Henkilöstöstä 82 % eli 1722 henkilöä työskenteli vakinaisessa eli toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa. Vakinaisen henkilöstön määrä nousi 37 henkilöllä. Sijaisten määrä laski 10 henkilöllä vuoteen 2019 verrattuna. Määräaikaisten määrä nousi 20 henkilöllä, mikä sisälsi mm. koronarahoituksella lukuvuodeksi 2020-2021 palkattua opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstöä sekä koronaepidemian johdosta sosiaali- ja terveystalouden turvaamiseksi palkattua henkilöstöä.

Henkilöstön ikärakenne on pysynyt samankaltaisena – suurin osa henkilöstöstä sijoittuu 40-59 –vuotiaiden joukkoon. Koko henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2020 lopussa 45,5 vuotta. Vuonna 2020 52 henkilön työsuhde päättyi eläköitymiseen. Alla olevassa taulukossa on esitetty palvelussuhteiden tyyppejä.

Palvelussuhteen tyyppi	Nainen	Mies	Yhteensä
Kokoaikainen palvelussuhde	1501	288	1789
Osa-aikainen palvelussuhde	205	24	229
Osa-aikaeläke	8		8
Sivutoimiset alle 19 h/vko	7	2	9
Osittainen sairauspoissaolo	12		12
Osatyökyvyttömyyseläke	48	5	53
Yhteensä	1781	319	2100

Taulukko 4 Henkilöstön koko- ja osa-aikaisuus

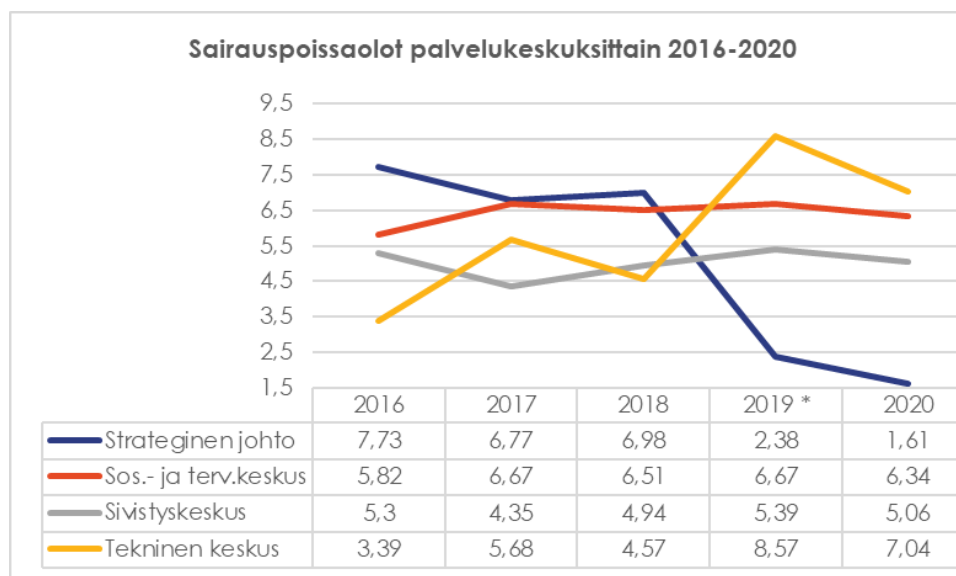
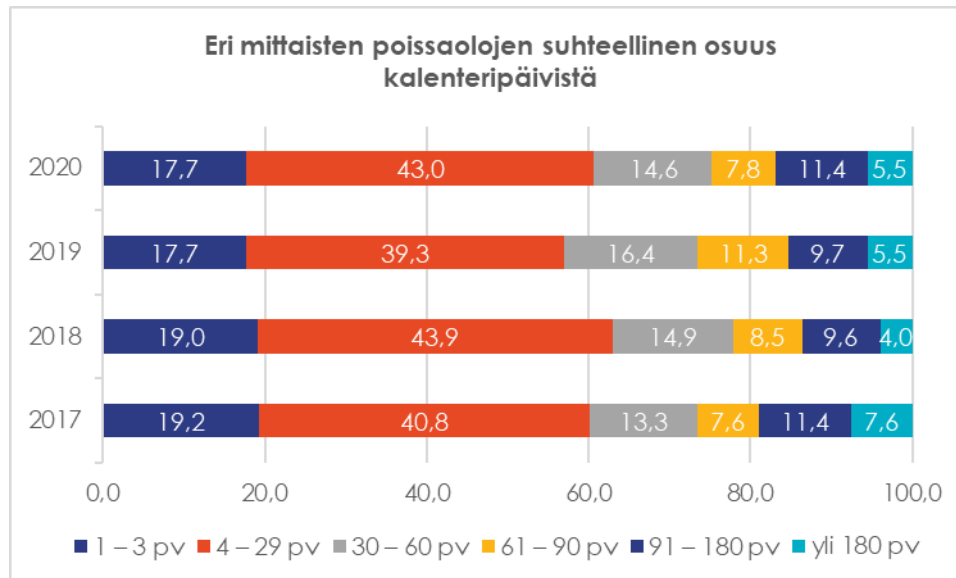
Eläkkeille siirtyneiden keski-ikä on ollut laskusuuntainen vuodesta 2017 alkaen. Osatyökyvyttömyyseläkkeitä myönnettiin saman verran (34) kuin vuonna 2019, mutta täysiä työkyvyttömyyseläkkeitä myönnettiin seitsemän enemmän. Kangasalla eläkkeiden alkavuus on ollut hieman alhaisempaa kuin verrokkikunnissa, mutta vuoden 2020 aikana alkavuus on noussut.

Henkilöstön hyvinvointi

Kangasalla sairauspoissaolot vuonna 2020 näyttävät laskusuuntaiselta.

Yleisimpiä sairauspoissaoloja olivat 1-3 päivän mittaiset poissaolot. Esimiehen myöntämät sairauspoissaolot kasvoivat 25% edellisvuodesta. Alla olevasta taulukosta käy ilmi, että pitkät sairauspoissaolot (91- yli 180 pv) ovat kasvaneet viime vuosiin verrattuna.

Sairauspoissaolot ovat laskeneet kaikissa palvelukeskuksissa. Koronavuosi on näyttäytynyt henkilöstön näkökulmasta kuitenkin kuormittavana jatkuvine muutoksineen. Tarkastuslautakunta kuuli henkilöstön edustajia mm. työhyvinvoinnin osalta ja toteutti kyselyn maaliskuussa 2021. Merkittävänä kuormitustekijänä vastauksissa nousi esille henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet. Esimiesten koulutukseen on panostettu kiitettävällä tasolla. Henkilöstöhallinnon kehittäminen sähköiseksi on koettu sujuneen hyvin. Vastaajat ovat arvioineet tapahtuneen paljon tai erittäin paljon muutoksia palvelualueellaan viime vuoden aikana. Erilaisia työhyvinvointiin liittyviä toimintasuunnitelmia on työstetty, mutta ne eivät välttämättä ole jalkautuneet käytännön tasolle saakka.

On tärkeää, että työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen panostetaan jatkossakin. Kangasalla on tehty ja tehdään edelleen paljon toimenpiteitä sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Työhyvinvoinnin lisääminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen on koko organisaatiota koskeva yhteinen tavoite vuodelle 2021. Käytössä on aktiivisen tuen toimintamalli, johon kuuluu varhainen tuki, tehostettu tuki ja paluun tuki. Lisäksi käytössä on mukautetun työn toimintamalli. Työhyvinvointiin on panostettu mm. esimiesten toimintamallien muutoksella, lähiesimiesten saavutettavuuden parantamisella ja yhteistyön tiivistämisellä työterveyden kanssa. Henkilöstö on osallistunut Kiila-kuntoutuksiin ja erilaisia kuntoutuksen ryhmiä on järjestetty tukemaan työkykyisyyttä. Vuoden 2020 aikana työhyvinvointikysely on uudistettu osana Hyvinvoiva ja aktiivinen Kangasala – työhyvinvointihanketta.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että toimintasuunnitelmat otetaan käyttöön entistä konkreettisemmin. Resurssien riittävyys on taattava lakisääteisten palvelujen toteuttamiseksi.

Tarkastuslautakunta kokee erittäin hyvänä uudistuksena sen, että seurantatietoa työhyvinvoinnista kerätään jatkossa suunnitelmallisemmin ja tiheämmällä frekvenssillä (2 x vuodessa).

Kaupunkikonserniyhtiöille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Joidenkin konserniyhtiöiden toimintaan on tullut merkittäviä talousvaikutuksia koronapandemian vuoksi. Kangasalan-talo Oy:n ja Kangasalan uimahalli Oy:n toimintaa koronapandemia kuritti ankarasti. Kangasalan Parkki Oy on vielä vakiinnuttamassa toimintaansa.

Kangasalan Lämpö Oy:n biolämpölaitos valmistui aikataulussa. Business Kangasala Oy onnistui loistavasti Lamminrahkan alueen yritysmarkkinoinnissa; tästä hyvänä mittarina toimii ennakkovarausten toteumatiedot. Koronapandemian aikana Business Kangasala Oy on tarjonnut apua paikallisille yrityksille mm. erilaisten yritystukien hakemisessa sekä tarjonnut neuvontapalveluita. Business Kangasala on kehittänyt myös lähimatkailua. Taloherttua Oy:n Ikäihmisten palvelutalo-projekti Sahalahdella on osapäätösvaiheessa ARA:ssa. Pirkanmaan Laatusännöinti Oy:n toiminta on laajentunut Tampereella.

7. KESKEISET JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDESUOSITUKSET

Tässä arviointiraportissa on esitetty eri teemoja käsittelevien lukujen alla tarkastuslautakunnan tekemiä keskeisiä havaintoja ja niiden pohjalta laadittuja johtopäätöksiä ja toimenpidesuosituksia. Tähän yhteenvetolukuun tarkastuslautakunta on koonnut niistä keskeisimpiä.

Vuosi 2020 on ollut vaikea vuosi arvioida tehtyjä toimenpiteitä. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen uusien toimintatapojen nopeaan käyttöönottoon kaikissa palvelukeskuksissa.

1. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunkimme taloudellinen tilanne on hyvä. Kangasalla on puskuria tuleviin investointeihin. Toimintatuotot toteutuivat ennakoitua paremmin. Toimintakulujen osalta talousarvio alittui; kuitenkin kasvua oli vuoteen 2019 verrattuna. Tulorahoitus toteutui alkuperäistä talousarviota huomattavasti paremmin. Valtiolta saatu koronatuki oli ylimitoitettu koronan aiheuttamiin kustannuksiin nähden.
2. Tarkastuslautakunta suositaa, että sosiaali- ja terveyskeskuksen rekrytointihaasteisiin pyritään panostamaan, jotta lakisääteisten palveluiden hoito- ja sosiaalitakuu toteutuvat vaadituissa määräaajoissa.
3. Tarkastuslautakunta suositaa, että palvelujen toimivuuden takaamiseksi jatkossakin tehtäisiin suunnitelmaa esimerkiksi etänä toteutettavista vertaistukiryhmistä hyödyntäen erilaisia kanavia.
4. Tarkastuslautakunta kysyy, mitkä ovat laadukkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmien mittarit? Kuinka sisältöä arvioidaan ja millaisia ovat laadukkaat suunnitelmat?
5. Tarkastuslautakunta toivoo, että tuottavuuden ja tehokkuuden osalta tarkasteltaisiin myös sosiaali- ja terveyspalveluissa ostopalvelujen osuutta. Kaupungilla on vastuu ostopalveluiden valvonnasta ja tämä sitoo resursseja.
6. Tarkastuslautakunta suosittelee, että erikoissairaanhoidon lähetekäytänteitä tarkistetaan edelleen ja että analyysityötä jatketaan.
7. Tarkastuslautakunta suositaa, että osallistuvaa budjetointia hyödynnetään jatkossakin Kuntaliiton oppaan (Osallistuva budjetointi kunnissa ja maakunnissa 2017) hengessä. Tämä on oiva keino huomioida Kuntalain 5 luvun 22§, jonka mukaan kunnassa voidaan järjestää kuntalaisille mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun.

8. Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka liikunta- ja harraste -seuroja on osallistettu esimerkiksi liikuntatilojen ja muiden julkisten rakennusten suunnittelussa.
9. Tarkastuslautakunta suosittaa, että Oksa-toiminnan riittävään resursointiin kiinnitetään tulevaisuudessa huomiota. Hanke-rahalla viidelle ryhmälle palkattujen varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä kahden avustajan resurssi tulee jatkossakin mitoittaa riittäväksi toiminnan laajentuessa.
10. Tarkastuslautakunta muistuttaa, ettei sairauspoissaolojen väheneminen suoraan kerro työhyvinvoinnista.
11. Tarkastuslautakunta suosittaa, että toimintasuunnitelmat otetaan käyttöön entistä konkreettisemmin. Resurssien riittävyys on taattava lakisääteisten palvelujen toteuttamiseksi
12. Tarkastuslautakunta kokee erittäin hyvänä uudistuksena sen, että seurantatietoa työhyvinvoinnista kerätään jatkossa suunnitelmallisemmin ja tiheämmällä frekvenssillä (2 x vuodessa).

8. ALLEKIRJOITUKSET JA ESYTYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2020 valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista havainnoista, johtopäätöksistä ja suosituksista vastaukset kaupunginhallitukselta ennen talousarviokäsittelyä. Kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

Kangasalla 10. päivänä toukokuuta 2021

Tommi Rönö
puheenjohtaja

Sina Isokallio
varapuheenjohtaja

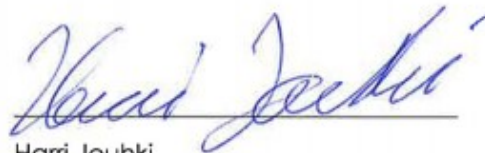
Annina Airola
jäsen

Harri Kekki
jäsen

Sari Uskalinmäki
jäsen

Harri Jouhki
varajäsen

Karri Palovuori
varajäsen